

วรากร น้อยพันธ์ 2550: การศึกษาการเปลี่ยนแปลงพื้นที่สีเขียวฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา จังหวัดนนทบุรี ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การใช้ที่ดินและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน) สาขาการใช้ที่ดินและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน โครงการสหวิทยาการ ระดับบัณฑิตศึกษา ประธานกรรมการที่ปรึกษา: ศาสตราจารย์โสภณ ทองปาน, Ph.D. 164 หน้า

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบสถานการณ์การใช้ที่ดินและเสนอแนวทางการจัดการพื้นที่สีเขียวตามผังเมืองรวมจังหวัดนนทบุรีในบริเวณพื้นที่ศึกษา 6 ตำบล ได้แก่ คลองข่อย บางตะไนย์ คลองพระอุดม บางพลับ อ้อมเกร็ด และท่าอิฐ ซึ่งทั้งหมดตั้งอยู่บริเวณฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา ในเขตอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี วิธีการศึกษานี้เน้นแนวทางเชิงคุณภาพ ได้แก่ การสังเกตการณ์ การสำรวจพื้นที่ การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ และการสนทนากลุ่ม ผลการศึกษา พบว่า พื้นที่ศึกษาเป็นที่ราบลุ่มริมแม่น้ำเจ้าพระยาและมีปัญหาน้ำท่วมเสมอในฤดูน้ำหลาก พื้นที่ทั้งหมดมีจำนวน 23,313.95 ไร่ ประชากรรวมจำนวน 31,956 คน พื้นที่ชนบทและเกษตรกรรมหรือพื้นที่สีเขียวตามผังเมืองจังหวัดนนทบุรีมีจำนวนร้อยละ 96 ของพื้นที่ทั้งหมด โดยเป็นการใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรร้อยละ 90 ของพื้นที่สีเขียว กิจกรรมการเกษตร ได้แก่ นาข้าว/นาหว้า สวนผลไม้ผสม ส่วนการใช้ที่ดินลำดับรองลงมา คือ พื้นที่แม่น้ำลำคลองร้อยละ 5 และที่อยู่อาศัยร้อยละ 3.44

ปัจจุบัน พื้นที่เกษตรมีแนวโน้มลดลงมากเช่นเดียวกับการลดลงของพื้นที่เกษตร โดยรวมของจังหวัดนนทบุรี ซึ่งเมื่อปี 2546 พื้นที่เกษตรลดลงจากปี 2536 จำนวน 29,254 ไร่ สาเหตุการลดลงของพื้นที่เกษตร ได้แก่ การก่อสร้างโครงการสะพานพระราม 4 และถนนต่อเชื่อม ตั้งแต่ปี 2537 ซึ่งตัดผ่านใจกลางพื้นที่ศึกษา ทำให้ราคาที่ดินสูงขึ้นและเกิดการซื้อที่ดินเพื่อเก็งกำไร ปัจจุบันที่ดินส่วนหนึ่งจึงถูกปล่อยให้รกร้างว่างเปล่า นอกจากนี้โครงการจัดสรรที่ดินยังมีเพิ่มมากขึ้น โดยในช่วงปี 2530-2549 มีจำนวน 21 โครงการ ประกอบกับการประกาศใช้ผังเมืองนนทบุรี 2548 ก่อนข้างลำน้ำเจ้าพระยาและมาตรการผังเมืองที่มีอยู่ยังไม่สามารถหยุดการขยายตัวของเมืองจากทางฝั่งตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยาได้ สำหรับชาวบ้านส่วนใหญ่ยังต้องการประกอบอาชีพเกษตรต่อไป แต่ยังไม่เห็นความสำคัญของพื้นที่สีเขียวมากนัก และพื้นที่นี้ประสบปัญหาน้ำท่วม ขยะ และน้ำเสีย

แนวทางการจัดการพื้นที่สีเขียวหรือพื้นที่ชนบทและเกษตรกรรมบริเวณพื้นที่ศึกษาควรดำเนินการดังนี้ ด้านเศรษฐศาสตร์ควรจูงใจการเก็บภาษีและให้เงินอุดหนุนเกษตรกรเป็นกรณีตัวอย่างเพื่อรักษาพื้นที่สีเขียวไว้ ด้านการเกษตรควรแก้ไขปัญหาย่างจริงจัง โดยเฉพาะปัญหาหนี้สิน แนะนำชนิดพืชที่เหมาะสมกับพื้นที่น้ำท่วม และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ด้านสิ่งแวดล้อมควรวางแผนระยะยาวในการจัดการขยะและน้ำเสีย ด้านผังเมืองควรจัดทำผังเมืองอนาคตโดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน กำหนดเขตจัดสรรที่ดินเพื่อที่อยู่อาศัยให้เหมาะสมและชัดเจน และรัฐควรจัดซื้อที่ดินบริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยาเพื่อจัดสร้างสวนสาธารณะแห่งเมืองนนทบุรีในอนาคต

Varakorn Noyphun 2007: A Study of Green Belt Change along the West Bank of Chao Praya River, Nonthaburi Province. Master of Science (Sustainable Land Use and Natural Resource Management), Major Field: Sustainable Land Use and Natural Resource Management, Interdisciplinary Graduate Program. Thesis Advisor: Professor Sopin Thongpan, Ph.D. 164 pages.

This thesis aims at studying land use pattern in six Sub-Districts (Tambon) in Pakkred District (Amphur) of Nonthaburi Province after city plan was promulgated and proposing green belt management plan in accordance with the city planning. The method of study was emphasized on qualitative method for example: literature reviews, observations, field surveys, informal interviews focus groups.

The findings shown that the green belt as well as agricultural lands have been significantly decreased from 1993 to 2003 by 29,254 rais. Most of it have been converted into housing development areas, land leased for agriculture, unused lands, and development areas for public roads and bridges. Although the land use under city planning was regulated by local governments but was not strictly enforced. The situation has become worse after the bridge and road construction projects in the green belt were completed. There have been 21 housing development projects during 1987-2006. These project are partly accounted for environmental degradation in the areas including floods, waste and water pollution.

The approach to maintain green belt, would be possible only if the locals and local government were invited to participate during the city planning stage but this was not the case. But the city planning were already implemented. The possible recommendation is assisting to land owner by offering lower tax, providing public fund to land owner to preserve public green belt and partial income subsidized. Where the local government take care the garbage collection and waste water. Otherwise, it not possible to implement according to the city plan.